

היוצא בשבת - שיעור 113

מרשות היחיד לרשות הרבים וחפץ בכיסו

- Cases:**
1) quarter or place card	2) valuable items
3) Bencher in pocket or page of Siddur on ground	4) handkerchief of Yarmulka

I. אם החפץ אינו דבר יקר ואין לובשים אותו

(א) עיין במג"א (רס"ו - סק"ט וסק"י) דמשמע שיכול להניח החפץ על הקרקע דאין עושה שום איסור במה שמניח אותו דאין חייבין על איסור הוצאה אלא כשיודע שמוציא החפץ רק שאינו יודע שאסור או שאינו יודע שהוא שבת אבל אם אינו יודע כלל שמוציא פטור כמ"ש המג"א (ש"ח - סק"ט וסק"י) וע"כ במה שמניח אותו על הקרקע אינו עושה אפילו איסור דרבנן וכן משמע משו"ע הרב (רס"ו - י"ז) וכ"כ בשו"ת ארץ צבי (ט"ו) ושו"ת נפש חיה (ה') וראיותו מעבודה זרה (ט.) מוציא כיס בשבת מוליכו פחות פחות מד' אמות וגם מעירוכין (ט"ו.) נפלה הלחי אומר לו קום אדוכתיה

(ב) עיין בדגול מרובה (סג) דדברי המג"א תמוהים שאם הוציא בשבת ועביד עקירה מרה"י א"כ איך אמרו מוליכו פחות פחות מד' אמות הרי תיכף כשעומד תוך ד' אמות הוה הנחה ברה"ר ויש הוצאה ממש. ומי שיוציא מרה"י לרה"ר בשבת אין לו תקנה אלא לרוץ ולחזור לאותו רה"י שהוציא משם. לכן צריך לומר שהוא סבר כרע"א (צט"ח) דמתעסק פטור מחטאת אבל יש בו איסור תורה. וגם צריך לומר שהוא סבר כשיטת התוספות (עירוזין ל"ג: ד"ס "וה"א) דהוצאה מרה"י לרה"י דרך רה"ר חייבין מן התורה. והנחה כלאחר יד אין עצה טובה ברה"ר וכ"כ שו"ת נפש חיה ועיין בספר תוצאות חיים (סימן ח) דלתוספות המעשה הוצאה הוא המחייב והעקירה וההנחה רק אופן או תנאי בהאיסור ולרשב"א (צט"ז) דהמחייב העקירה וההנחה ומעשה ההוצאה רק אופן שהאיסור חל. וכן פסק רב אהרן קטלאר ורב יצחק הוטנער

(ג) עיין באג"מ (ז - קי"ג) "נראה שתיכף כשנזכר יזרוק להו כלאחר ידו דכיון דיכול לזרוק תיכף ולא יהיה לו הפסד מסתבר שאסור לו לישא כל הדרך אף בריצה" משמע שאין צריך לחזור ולרוץ לביתו וגם אין יכול לעשות הנחה כדרכו וזה לא כהמג"א ולא כהדגול מרובה

(ד) עיין בשו"ת שבט הלוי (ד - כ"ט צסוף) שאם שכח אצלו מפתח במקום שאסור להוציא בשבת הדין המובחר להנצל מאיסור ליתנו מיד על איזה מקום פטור אם יש לו. ועיין בספר קיצור הלכות שבת (דף ס) דדוקא אם יש בתוך ד' אמות אלו מקום פטור ואם לאו קודם שמפסיק הילוכו יניח החפץ כלאחר יד.

למעשה עיין בשמירת שבת כהלכתה (פרק י"ח - ג"ז) שאם מוציא חפץ בכיסו בעת שהולך ברחוב אם הוא דבר שאינו יקר משמע מדברי הפוסקים דיזרקנו כלאחר יד ע"ג קרקע וזה דעת האג"מ (ז - קי"ג)

II. ואם החפץ שהוציא הוא דבר יקר

(א) עיין בשו"ע הרב (רס"ו - י"ז) דמותר לו ליתנו לנכרי שיביאנו לו לביתו ואם אינו מאמינו

ואין שם חרש שוטה וקטן יוליכנו פחות פחות מד' אמות ויזרקנו לביתו כלאחר יד. לכן צריך להניח החפץ ברה"ר ואח"כ יטלטלו פחות פחות מד' אמות. וכן כתב הארץ צבי (ע"ו) וכן דעת המחצית השקל ופמ"ג כהמג"א (רס"ו - סק"י) ועיין בשש"כ (י"ח - י"ז) שגם הוא כתב שצריך להניח החפץ ואחר כך מוליכו פחות פחות. ומוסיף ואם אינו יכול להתעכב כדי להעביר את החפץ פחות פחות לא יעמוד ויחזור מהר לביתו או לכל בית אחר מבלי לעמוד ויזרוק את החפץ לבית כלאחר יד ע"ש.

(ב) אבל דעת הדגול מרבבה דאסור להניח החפץ אלא צריך לחזור ולרוץ לביתו וכ"כ בדרך החיים (סימן ס"ה). וההיתר דפחות פחות שנכתב בשבת (ק"ג:) הוא דוקא אחר שעמד אבל לא קודם. והיתר דריצה טוב יותר משיזרוק החפץ מידו דכשיזרוק החפץ מידו תגמר ההוצאה מרה"י לרה"ר ושבות גמור מדרבנן הוא.

(ג) דעת האג"מ (ז - ק"ז) דאסור להניח החפץ דלא כהמג"א ואין צריך לחזור לביתו ודלא כהדגול מרבבה ומוליכו פחות פחות או דרך ריצה

(ד) והעצה של מקום פטור לא מועילה כאן

III. ואם החפץ ספר או שמצא שמות ברחוב

(א) עיין בשו"ע (ע"ה - מ"ג) דהמוצא ספר תורה בשדה אם אינו שעת סכנה יושב ומשמרו ומחשיך עליו ואם היו גשמים יורדים מתעטף בעור וחוזר ומכסה אותו ונכנס בו וזהו תוספתא בפ"ח דעירובין. ואף דאסור לילך בקופה ומחצלת אף אם כרוך בו מ"מ כיון דהוי הוצאה כלאחר יד משום בזיון כתבי קודש התירו.

(ב) ועיין בערוך השלחן (ע"ה - ק"ז) דפשוט דגם יכול להוליכה פחות פחות מד' אמות או ליתן לחבירו כמו בתפילין. ועיין בתוספות שבת (סקט"ח) דליתן לחבירו עדיף מפחות פחות מד"א. ולי נראה מחבירו לחבירו הוה בזיון. ודע דלאו דווקא ס"ת ותפילין דה"ה מזוזות וכן כל הספרים אפילו הנדפסין לא יניחם בבזיון" ושמעתי מרב מנשה קליין שאין בשמות דיני בזוי ספרים ואסור לטלטל פחות פחות מד' אמות

IV. ואם החפץ מלבוש כמו כיפה או ממחטה

עיין באג"מ (ז - ק"ז) דאל ילבש הבגד דרך הליכתו שכן פעולה מעין זאת נחשבת להנחה ברשות הרבים וראיתו מיבמות (ל"ד) דבשעת בליעה אתי נמי חיוב הוצאה אע"ג דאכתי לא נח משום דבליעתן זו היא הנחתן. ועיין שבת (פ) הוציא ב' אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב דכתיבתן זו היא הנחתן. ועיין בחזו"א (ק"ה - ו) דאם הוציא בגדו לרה"ר ולבשו ברה"ר כשהוא מהלך חייב. ונראה דצריך שלא להפסיק הליכתו ויזרוק הכיפה כלאחר יד ואח"כ יקחנו וילבשנו במקום שנפל. ולשיטת המג"א צריך הנחה קודם הלבשה ולשיטת הדגול מרבבה צריך לחזור ולרוץ לביתו ועיין בשמירת שבת כהלכתה (י"ח - י"ג) שפסק כרב משה ומשה אמת ותורתו אמת.